

Kadernota 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting op hoofdlijnen.....	4
Bestuursprogramma	9
Meerjarig investeringsplan	10
Financiële ontwikkelingen	12
Onze portemonnee	18
Financiële kaders voor Onze portemonnee	22
Bijdragen Gemeenschappelijke Regelingen (GR'en).....	25
Dynamische prioriteitenlijst (DPL).....	26

Voorwoord

De Kadernota geeft zoveel mogelijk richting voor de begroting 2024.

Deze Kadernota komt tot stand in financieel onzekere tijden. Dit geldt zowel voor onze inwoners als voor ons als gemeente. Een van de onzekerheden is de hoge inflatie waar we mee te maken hebben. Dit heeft een grote impact op onze inwoners maar ook op onze begroting. Dit maakt het stellen van kaders voor de begroting 2024 onzeker en maakt het plannen van ons financieel perspectief complex. Naast de hoge inflatie is er politiek ook de nodige onzekerheid. De effecten van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied zijn nog niet bekend maar de verwachte maatregelen gaan wel effecten hebben in onze organisatie maar vooral ook in het agrarisch gebied en voor de agrariërs.

We zetten in op het onderzoeken van de mogelijkheden die het rapport "Elke regio telt" aan ons biedt. Uit dit rapport blijkt dat de regionale verschillen in brede welvaart in Nederland groot zijn en verder toenemen. Ook voor een deel van onze gemeente is dat het geval. Als college willen we met de uitkomsten van dit rapport aan de slag omdat brede welvaart voor iedereen moet zijn. We willen als college aan de slag om de brede welvaart in onze gemeente te bevorderen, in het bijzonder in het veenkoloniale gebied. Hiertoe benutten wij onder meer de nieuwe Regio Deal die we als gemeente aan willen gaan.

We willen als gemeente, ondanks dat niet alles zeker is, een aantal stappen voorwaarts maken en inzetten op het afronden van zaken die al langer spelen. We doen daarom in deze kadernota een aantal voorstellen aan de gemeenteraad op het gebied van duurzaamheid, sport, huisvesting van scholen, preventie en armoede bestrijding, verkeer en de inrichting van de openbare ruimte.

De diversiteit en veelheid aan maatschappelijke opgaven legt een groot beslag op onze ambtelijke organisatie. Dit betekent dat we moeten prioriteren en keuzes maken. De krappe arbeidsmarkt stelt ons hierbij voor een uitdaging. Om een goede bijdrage te kunnen leveren aan de grote maatschappelijke opgaven is het in toenemende mate noodzakelijk om in regionaal verband met onze partners samen te werken.

In deze kadernota hebben wij diverse voorstellen gedaan en daar een prioritering aan toegekend. Graag nodigen we de raad van harte uit om hierover het gesprek aan te gaan en waar gewenst wijzigingen aan te brengen in de voorliggende Dynamische Prioriteiten Lijst en het Meerjarig Investeringsplan.

Samen denken en samen doen.

College van burgemeester en wethouders

Samenvatting op hoofdlijnen

In dit hoofdstuk geven we een samenvatting op hoofdlijnen. Eerst gaan we in op de beslispunten in deze kadernota. Vervolgens staan we stil bij een actueel overzicht van de stelpost indexatie en de nieuwe ramingen van knop 1 en knop 2.

1. Beslispunten

1.1 Ambities en speerpunten

Het eerste beslispunt voor de raad is om in te stemmen met de ambities en speerpunten voor het jaar 2024. De ambities en speerpunten worden in de begroting 2024 verder uitgewerkt.

Naar verwachting zijn de huidige UMO's belangrijke input voor het opstellen van de nieuwe ambities en speerpunten.

1.2 Financiële kaders

Het tweede beslispunt voor de raad is om in te stemmen met de financiële kaders.

Dit zijn kaders voor het omgaan met de baten en lasten van onze Portemonnee. Deze financiële kaders zijn leidend voor de gehele budgetcyclus. Deze kaders zijn de basis voor het opstellen van de Begroting 2024 en de Meerjarenraming 2025-2028. Indien voorgesteld wordt om van een kader af te wijken dan wordt dit een expliciet beslispunt in het raadsvoorstel van de Begroting, Kadernota of Bestuursrapportage.

In het Thema onze portemonnee zijn de kaders nader toegelicht. In bijlage 1 is een overzicht van de huidige financiële kaders opgenomen. In deze kadernota worden geen wijzigingen van kaders voorgesteld.

We hebben geconstateerd dat het huidige kader waarin we geen prijsstijgingen toepassen voor veel onderdelen van de begroting met de huidige inflatiepercentages niet toekomstbestendig is. Voor de jaren 2023 en 2024 is de stelpost Indexatie in het leven geroepen. De stelpost is bedoeld om extreme prijsstijgingen op te vangen. De stelpost is een incidentele oplossing voor de gestegen prijzen en geen structurele oplossing. De komende periode zullen we de inflatiecijfers nauwlettend volgen. Indien de inflatiecijfers stabiliseren op ongeveer 2% (doelstelling Europese Centrale Bank) dan is een toekomstige aanpassing van dit kader niet nodig. We stellen in deze kadernota niet voor om het kader van prijsstijging aan te passen. We stellen wel voor om de verwachte voordelen als gevolg van prijscompensatie van de meicirculaire 2023 en de septembercirculaire 2023 te reserveren in de stelpost indexatie.

1.3 Autonome bestedingsvoorstellen

Het derde beslispunt voor de raad is om in te stemmen met de autonome bestedingsvoorstellen.

Deze kadernota bevat enkel autonome bestedingsvoorstellen. Deze voorstellen beschouwen we als onvermijdelijk en zijn feitelijk bijstellingen van budgetten. We hebben de volgende autonome voorstellen opgenomen. In de bijlage Dynamische Prioriteitenlijst (DPL) lichten we de autonome voorstellen toe.

Buiten de gemeenschappelijke regelingen hebben we op dit moment geen autonome voorstellen geselecteerd voor 2024. De extra kosten voor de gemeenschappelijke regelingen dekken we uit de stelpost indexatie.

1.4 Lokale lasten

Het vierde beslispunt van de raad is om het tarief toeristenbelasting 2024 t.o.v. 2023 niet te wijzigen.

Toeristenbelasting

De tarieven voor 2023 zijn bij de behandeling van de Kadernota 2023 als volgt vastgesteld:

- Groepsaccommodaties € 0,60 per overnachting;
- Campings € 1,30 per overnachting;
- Hotels/BenB/bungalowparken € 1,75 per overnachting.

In deze Kadernota doet het college, conform Bestuursprogramma 2022-2026, een voorstel om de toeristenbelasting 2024 gelijk te houden.

OZB

In deze kadernota doen wij geen voorstel voor de tarieven OZB 2024. Het is onze intentie om voor 2024, conform bestuursprogramma 2022-2026, de tarieven met 2,75% te verhogen. Dit percentage is lager dan de huidige en de verwachte inflatie voor 2024. In de begroting 2024 doen wij een voorstel voor de tarieven OZB 2024.

1.5 Bestuurlijke bestedingsvoorstellen

Het laatste beslispunt van de raad is om een reactie te geven op de voorzet van het college ten aanzien van de bestuurlijke bestedingsvoorstellen en de voorstellen in het Meerjarig investeringsplan. Hieronder een overzicht van de voorstellen die op de DPL staan. Tevens is aangegeven welke voorstellen het college prioriteit geeft. We willen benadrukken dat dit het beeld is vanuit het college. De raad wordt gevraagd om mee te denken en alternatieven aan te geven.

Het college heeft bij het bepalen van de prioritering o.a. rekening gehouden met de volgende aspecten:

1. Voorstellen die al langere tijd op de DPL staan krijgen sneller hogere prioriteit.
2. Voorstellen die een vervolg zijn op iets dat al in gang is gezet krijgen sneller hogere prioriteit.
3. Als het voorstel concreet is uitgewerkt dan is er ook sneller hogere prioriteit van toepassing.

	Voorstellen Kadernota 2024	Voorzet college	Structureel	Incidenteel	Incidenteel
	Investeringen	Prioriteit	2024	2024	2025
1	2e Exloërmond herstructurering openbare ruimte	nee	p.m.		
	Subtotaal:		0	0	0
	Beleidsmatige voorstellen				
1	Breed offensief (participatiewet)	nee		50.000	
2	Verhoging budget griffie communicatie	ja	10.000		
3	Volkshuisvestingsfonds	ja	30.000		
4	Onderhoud gemeentelijk vastgoed	nee	p.m.		
5	Dimpactprogramma Beyond23	ja	75.000		
6	BOA's	ja	53.000		
7	Trainees	ja		225.000	
8	Projecten Andes	ja		75.000	
9	Uitvoeringskosten project centrumplan Exloo	nee		100.000	
10	Regio Deal	ja		225.000	225.000

11	Budget voor vrijwilligerswaardering	ja	17.500		
12	Onderhoud Aukje Wolf park	nee			8.000
13	Digitalisering archief	ja		100.000	
14	Buurtbemiddeling	ja	20.000		
15	Formatie jeugdhulpregio	ja	20.000		
16	Uitvoeringsbudget bewegen in de openbare ruimte	nee		100.000	
17	Investering basisvoorziening voetbalcomplexen	ja		250.000	
18	Vervanging sporttechnische inrichting sportcomplexen	nee		50.000	
19	Renovatie hoofdvelden overige kernen	ja		125.000	
20	Renovatie bijvelden seizoen 2024	ja		150.000	
21	Transformatie Veilig Thuis Drenthe	ja	58.000		
22	LEADER bijdrage Oost-Drenthe 2024-2027	ja		38.000	38.000
23	Motie afvalbakken	nee		p.m.	
24	Evaluatie zonne-oogst	ja		50.000	
	Subtotaal:		283.500	1.538.000	271.000
	Bestuursprogramma				
1	Subsidie stichting urgente noden	ja	5.000		
2	Nedersaksenlijn	ja		35.000	
3	Publieke laadinfrastructuur	ja		20.000	
	Subtotaal:		5.000	55.000	0
	Totaal:		288.500	1.593.000	271.000

De raad wordt in het bijzonder uitgenodigd een reactie te geven ten aanzien van het meerjarig investeringsplan. Het meerjarig investeringsplan is een afzonderlijk document dat gelijktijdig met de kadernota 2024 wordt aangeboden. In dit plan zijn de investeringsvoorstellen afzonderlijk toegelicht. Hieronder een overzicht van de voorstellen van het MJIP waar het college een hoge prioriteit aan geeft.

	Investeringsplan met hoge prioriteit	Investeringsplan	Incidenteel	Structureel	Voorstel
			2024	2024	dekking
1	Renovatie Sportpark Borger kleedruimte (gebouw)	750.000	750.000		VAR/knop 2
2	Overdragen gebouw voetbalvereniging Nieuw-Buinen	1.000.000	1.000.000	-100.000	VAR/knop 2
3	Subsidie instandhouding kerncomplexen voetbal	n.v.t.		70.000	Stelpost MJIP
4	IHP renovatie en nieuwbouw (blok 1)	2.110.000		94.950	Stelpost MJIP
5	Binnenklimaat en verduurzaming (blok 1)	1.067.400		97.845	Stelpost MJIP
6	Investeringsplan GVVP 2024	600.000		45.000	Stelpost MJIP
	Totaal:	5.527.400	1.750.000	207.795	

2. Stelpost indexatie

Met de huidige hoge indexatie dienen diverse budgetten te worden geïndexeerd. In de begroting 2023 hebben we daarvoor een stelpost indexatie gevormd. Het uitgangspunt voor een bijstelling is dat er een sprake moet zijn van een prijsstijging van meer dan 10%. Ook verhogingen van externe partijen komen ten laste van deze stelpost. In onderstaande tabel zijn de nieuwe indexeringen aangegeven. Het restantbudget uit de begroting 2023 is in de eerste regel aangegeven.

	Toevoegingen	2024	2025	2026	2027
	Restant begroting 2023	764.161	754.162	744.163	734.164
1	Vrijvallen behoedzaamheid	0	0	0	0
2	Vrijval verwachte bezuiniging Rijk	1.350.000	1.350.000	1.350.000	1.350.000
	Restant 2024 t/m 2027	2.114.161	2.104.162	2.094.163	2.084.164
	Afnames	2024	2025	2026	2027
3	Nieuwe CAO gemeenten	-960.000	-960.000	-960.000	-960.000
4	ICT kosten Emmen en indexatie	-600.000	-600.000	-600.000	-600.000
5	Indexatie zwembaden	-40.000	-55.000	-60.000	-75.000
6	Emco en Wedeka groenvoorziening	-61.000	-61.000	-61.000	-61.000
7	Premie WGA verzekering	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
8	Dienstverlening Andes	-43.000	-64.500	-86.000	-107.500
9	Gemeenschappelijke regelingen	-531.400	-631.242	-650.460	-651.476
10	Indexatie verkeer	-21.750	-21.750	-21.750	-21.750
11	Indexatie openbare verlichting	-17.850	-17.850	-17.850	-17.850
		-	-	-	-
	Totaal:	2.295.000	2.431.342	2.477.060	2.514.576
	Restant 2024 t/m 2027	-180.839	-327.180	-382.897	-430.412

Voor een toelichting van de posten wordt verwezen naar het hoofdstuk Financiële ontwikkelingen.

Conclusie

Zichtbaar is dat er een tekort is in deze stelpost. Het voorstel is om deze stelpost weer aan te vullen als de meicirculaire wordt gepubliceerd. Er is namelijk toegezegd door het Rijk dat gemeenten worden gecompenseerd in de meicirculaire voor de hoge indexatie die in 2022 heeft plaatsgevonden.

3. Geactualiseerde saldi knop 1 en knop 2

We presenteren de geactualiseerde saldi van saldo begroting (knop 1) en budget beleidsintensivering (knop 2).

Knop 1: Saldo begroting

Onderstaand de stand van knop 1 Saldo begroting. Deze wijzigt alleen door de structurele mutaties uit de bestuursrapportage 2023-I aangezien deze Kadernota geen autonome voorstellen bevat.

Knop 1 Saldo begroting	2024	2025	2026	2027
Stand Begroting 2023	442.099	414.013	491.469	65.850
Structurele mutaties BERAP 2023-I	-12.750	-12.750	-12.750	-12.750
Autonome mutaties	0	0	0	0
Stand Kadernota 2024	429.349	401.263	478.719	53.100

Knop 2: Budget beleidsintensivering

Hieronder geven we een toelichting op de financiële mutaties die hebben plaatsgevonden op knop 2 budget beleidsintensivering sinds de begroting 2023. Deze wijzigt niet, aangezien deze Kadernota geen autonome voorstellen bevat.

Knop 2 Beleidsintensivering	2024	2025	2026	2027
Stand Begroting 2023	1.515.772	1.703.272	1.115.772	1.115.772
Autonome mutaties	0	0	0	0
Stand Kadernota 2024	1.515.772	1.703.272	1.115.772	1.115.772

Bestuursprogramma

Het Bestuursprogramma 2022-2026 is in de begroting 2023 uitgewerkt aan de hand van vijf urgente maatschappelijke opgaven (UMO's):

- Duurzaamheid;
- Wonen;
- Armoede en bestaanszekerheid;
- Zorg dichterbij en voorzieningen;
- Preventie en inclusie.

Een belangrijke leidraad voor de uitvoering van deze opgaven is participatie.

In deze kadernota sorteren we voor op de begroting voor 2024 en stellen we voor dat deze vijf UMO's (en eveneens participatie) ook in 2024 en verder in deze bestuursperiode prioriteit hebben.

We doen dit eveneens met het oog op verschillende ontwikkelingen die momenteel zichtbaar zijn en de grote onvoorspelbaarheid die sommige van deze ontwikkelingen met zich meebrengen. We benoemen hieronder enkele:

- De opvang- en vluchtelingen crisis is nog niet opgelost en gaat mogelijk opnieuw veel capaciteit van de ambtelijke organisatie vergen;
- Het blijft in de gespannen arbeidsmarkt lastig voldoende en/of voldoende gekwalificeerde medewerkers te vinden om andere politiek-bestuurlijke ambities binnen onze gemeente uit te voeren;
- De wens en noodzaak tot samenwerking zoals al geconstateerd in het bestuursprogramma maken dat er mogelijk extra inspanningen nodig zullen zijn, bijvoorbeeld op het gebied van een lobby naar aanleiding van het verschijnen van het rapport 'Elke regio telt'.

Het is wat ons betreft daarmee van groot belang dat we de acties en maatregelen zoals benoemd in de huidige UMO's gaan afmaken.

Meerjarig investeringsplan

Inleiding

De eerste versie van het meerjarig investeringsplan (MJIP) is aangeboden bij de begroting 2022. Het plan is een dynamisch document en wordt bij elke kadernota en begroting geactualiseerd. Het geactualiseerde MJIP is bij deze kadernota gevoegd als bijlage. Tevens is er een toelichting gegeven in de bijlage op de voorstellen die in het MJIP staan.

Financiële ruimte

In het MJIP is budget beschikbaar voor de meerjarige investeringen en dit budget is in hoofdzaak gevoed door voordelen als gevolg van de Herziening van het gemeentefonds. Uit de begroting 2023 blijkt dat de volgende bedragen nog beschikbaar zijn:

Nr	Budget MJIP	2024	2025	2026	2027
1	Toevoeging begroting 2022	500.000	500.000	500.000	500.000
2	Gymzaal Esdal College	-43.000	-43.000	-43.000	-43.000
3	Toevoeging Herziening GF	562.500	937.500	937.500	937.500
	Totaal:	1.019.500	1.394.500	1.394.500	1.394.500
	Bestedingsvoorstellen begr 2023				
1	De Koel scenario 4b	457.000	457.000	457.000	457.000
2	Krediet voor een basisschool	150.000	150.000	150.000	150.000
3	GVVP	37.500	37.500	37.500	37.500
4	Renovatie gemeentehuis	140.000	140.000	140.000	140.000
5	Instandhouding kerncomplexen voetbal	70.000	70.000	70.000	70.000
6	Investering bruggen	11.000	11.000	11.000	11.000
7	Aanpassing wegen Sportpark Odoorn	21.000	21.000	21.000	21.000
	Totaal:	886.500	886.500	886.500	886.500
	Restant:	133.000	508.000	508.000	508.000

Uit dit overzicht blijkt dat voor het jaar 2024 € 133.000 en vanaf 2025 € 508.000 structureel beschikbaar is. Afhankelijk van de plannen kan voor het jaar 2024 het budget incidenteel aangevuld worden ten laste van knop 2 Beleidsintensivering, zodat er maximaal € 508.000 geïnvesteerd kan worden. Een overweging kan ook zijn om de resterende € 508.000 te verdelen over de jaren 2024 en 2025.

Scenario structurele ruimte voor investeringen

We zien momenteel dat we veel incidentele middelen hebben en dat er beperkte structurele middelen zijn. Dit komt onder andere door de hoge indexatie. Een manier om meer structurele middelen te genereren is door activa op de balans af te boeken, waardoor er kapitaallasten vrijvallen. Dit vraagt wel incidenteel geld. Dit voorbeeld zien we nu ontstaan bij privatisering van gebouwen, zoals de voetbalvereniging Nieuw-Buinen. Als we een gebouw privatiseren, mag het niet meer op de balans staan en dienen we een reserve te gebruiken om het bedrag af te boeken.

Het afboeken van activa kan niet zomaar en moet mogelijk zijn op basis van het BBV. Wij willen onderzoeken of we kleine activa met een waarde van minder dan € 25.000 kunnen afboeken om structurele kapitaallasten te laten vrijvallen. Deze gedachtegang komt voort uit de nieuwe financiële verordening waarin een bedrag van € 25.000 is opgenomen als minimaal criterium om te mogen investeren. Tevens kan het verkopen en privatiseren van gemeentelijk vastgoed zorgen voor vrijval van kapitaallasten. We stellen voor dat we deze scenario's gaan onderzoeken en hierop terugkomen in de begroting 2024. Indien de

uitvoering van één van de scenario's structurele middelen oplevert, kan worden bepaald hoe we deze middelen weer gaan inzetten. We zouden ze bijvoorbeeld kunnen toevoegen aan de stelpost van het meerjarig investeringsplan, maar ook aan de algemene middelen.

Keuzes en fasering Meerjarig investeringsplan

Uit het Meerjarig investeringsplan blijkt dat de totale investeringen van ruim € 70 miljoen bedragen. Dit betekent een kapitaallast van afgerond € 4 miljoen en een incidentele last van circa € 2 miljoen. Het is duidelijk dat de totale beschikbare ruimte voor bestuurlijke bestedingsvoorstellen beperkt is en dat er keuzes moeten worden gemaakt. Ook is duidelijk dat investeringen gefaseerd moeten worden.

Voorzet college

Het laatste beslispunt van de raad is om een reactie te geven op de voorzet van het college ten aanzien van de voorstellen in het Meerjarig investeringsplan. Hieronder een overzicht van de voorstellen van het MJIP waar het college een hoge prioriteit aan geeft.

	Investerings met hoge prioriteit	Investering	Incidenteel	Structureel	Voorstel
			2024	2024	dekking
1	Renovatie Sportpark Borger kleedruimte (gebouw)	750.000	750.000		VAR/knop 2
2	Overdragen gebouw voetbalvereniging Nieuw-Buinen	1.000.000	1.000.000	-100.000	VAR/knop 2
3	Subsidie instandhouding kerncomplexen voetbal	n.v.t		70.000	Stelpost MJIP
4	IHP renovatie en nieuwbouw (blok 1)	2.110.000		94.950	Stelpost MJIP
5	Binnenklimaat en verduurzaming (blok 1)	1.067.400		97.845	Stelpost MJIP
6	Investering GVVP 2024	600.000		45.000	Stelpost MJIP
	Totaal:	5.527.400	1.750.000	207.795	

Financiële ontwikkelingen

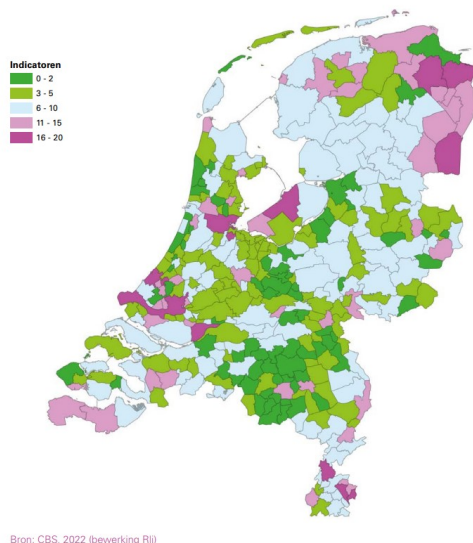
Inleiding

In dit hoofdstuk worden de financiële ontwikkelingen voor de komende periode weergegeven. Het gaat om ontwikkelingen die mogelijk een forse impact op de gemeentelijke financiën hebben.

Verwachtingen rapport Elke regio telt

De raad voor leefomgeving en infrastructuur heeft op 27 maart 2023 het rapport "Elke regio telt" gepubliceerd. Uit dit rapport blijkt dat de regionale verschillen in brede welvaart in Nederland groot zijn en ze nemen toe.

Figuur 1: Brede welvaart per gemeente, gemeten in aantallen indicatoren met een (zeer) lage score

Uit bovenstaand figuur blijkt dat de brede welvaart in de gemeente Borger-Odoorn laag scoort. Uit het rapport blijkt verder dat in vijf regio's, o.a. de Veenkoloniën, de brede welvaart op belangrijke onderdelen sterk achterblijft ten opzichte van de rest van Nederland. Essentiële voorzieningen brokkelen gelijktijdig af: basisscholen gaan dicht, huisartspraktijken verdwijnen, winkels sluiten hun deuren, bushaltes worden opgeheven. Deze neerwaartse spiraal van verschraling heeft verstrekkende gevolgen voor het gemeenschapsleven. De leefbaarheid komt onder druk te staan en dit leidt tot achterstanden in de gezondheid en hoogte van inkomen.

Als college willen we met de uitkomsten van dit rapport aan de slag omdat brede welvaart voor iedereen moet zijn. Hiertoe benutten wij onder meer de nieuwe Regio Deal die we als gemeente aan willen gaan. Ook willen we samen met andere plattelandsgemeenten een lobby voeren dat het rijk meer gaat investeren in het platteland. De P-10 behartigt de belangen van de grootste plattelandsgemeenten en kan een goede rol spelen in de lobby. Aanvullend kunnen ook de overleggen met VDG, VNG etc. worden benut.

Regio Deal

De huidige Regio Deal Zuid- en Oost Drenthe 2019-2023 loopt dit jaar af. Deze deal richt zich op projecten en samenwerking in 3 peilers: werken, wonen en welzijn. Ook in 2024 zullen de projecten doorlopen omdat er nog veel middelen beschikbaar zijn.

Recentelijk heeft het rijk middelen voor een nieuwe Regio Deal vrijgemaakt. In totaal is voor de regio Zuid Oost Drenthe € 60 miljoen beschikbaar (waarvan € 30 miljoen uit de regio beschikbaar moet worden gesteld). Besluitvorming van deze nieuwe Regio Deal zal

voor de zomer in de provincie Drenthe en Overijssel met 5 gemeenteraden plaatsvinden. Voor de gemeente Borger-Odoorn is dit onderwerp in de raad van 13 juli 2023 geagendeerd. De kosten voor de gemeente Borger-Odoorn bedragen voor vier jaar € 900.000. Dit is € 225.000 per jaar (2024 tot en met 2027).

Wij komen, na besluitvorming van de raad en het sluiten van het convenant tussen de regio en het Rijk, met voorstellen over de uitwerking van deze regiodeal. Aan de hand van de reguliere P&C cyclus wordt de raad hierover geïnformeerd. Tevens zal de raad actief betrokken worden bij de uitwerking van de deal in de komende jaren.

Sociaal domein

De lasten van het sociaal domein zijn ongeveer de helft van de totale begroting van de gemeente en sterk afhankelijk van diverse ontwikkelingen. In de begroting 2023 hebben we enkele belangrijke ontwikkelingen toegelicht, namelijk: het nieuwe woonplaatsbeginsel, vergrijzing, beleid abonnementstarief Wmo en de hervormingsagenda jeugdhulp. In deze kadernota staan nog even stil bij de hervormingsagenda en gaan we in op de ontwikkelingen bij de Wmo.

Hervormingsagenda Jeugd

De hervormingsagenda Jeugd 2022-2028 heeft als doelstelling het verbeteren van de hulpverlening en een financieel beheersbaar en duurzaam jeugdstelsel. De agenda is met name ingezet om de toegenomen stijging van kosten stop te zetten. De agenda gaat er vanuit dat er vanaf 2026 besparingsmaatregelen worden genomen, zodat de lasten voor jeugdhulp gaan dalen. Voorbeelden van besparingsmaatregelen zijn de invoering van een eigen bijdrage of het overdragen van de zwaarste jeugdzorg aan provincie of Rijk met als doel om dit efficiënter te organiseren.

Met deze besparingsmaatregelen houdt het rijk al rekening met de compensatie voor jeugdhulp vanaf 2026. Concreet betekent dit dat gemeenten dan minder middelen krijgen van het rijk voor de uitvoering voor jeugdhulp. In de begroting 2023 is toegelicht dat de verwachte besparing van € 500 miljoen vanaf 2025 is verwerkt.

Er wordt op het moment van schrijven gewerkt aan een verdere uitwerking van de hervormingsagenda jeugd. Er is een akkoord tussen gemeenten en rijk op hoofdlijnen en dat moet verder uitgewerkt worden.

Ontwikkelingen Wmo

Op het gebied van de Wmo staan de komende jaren meerdere aanbestedingen op de agenda.

1. De raamovereenkomst voor Wmo hulpmiddelen loopt af op 31 maart 2024. Deze kan niet meer worden verlengd. De huidige overeenkomst is gezamenlijk aanbesteed door de gemeenten Borger-Odoorn, Coevorden, Hogeveen, Meppel, Westerveld en De Wolden. Het voornemen is om ook de nieuwe overeenkomst voor Wmo Hulpmiddelen samen aan te besteden. We zijn bezig met de eerste stappen in dit proces. Naast onze eigen personele inzet wordt ook gebruik gemaakt van externe ondersteuning.
2. De raamovereenkomst voor Wmo Huishoudelijke hulp loopt af op 31-12-2024. Deze kan niet meer worden verlengd. De huidige overeenkomst is samen met de gemeente Coevorden aanbesteed. Ook de nieuwe overeenkomst voor Wmo huishoudelijke hulp wordt samen met de gemeente Coevorden aanbesteed. De voorbereidingen voor de aanbesteding zijn inmiddels gestart.
3. De raamovereenkomst voor Wmo Beschermd Wonen loopt af op 31-12-2024. Deze kan niet meer worden verlengd. Beschermd Wonen wordt uitgevoerd door Emmen, ook voor Coevorden en Borger-Odoorn. De nieuwe aanbesteding zal ook samen met Emmen en Coevorden worden gedaan. De voorbereiding hierop gebeurt momenteel onder begeleiding van een extern bureau.

4. De raamovereenkomst voor Wmo Maatwerkvoorzieningen loopt af op 31-12-2028. Deze aanbesteding is gezamenlijk met Coevorden gedaan. Mede door alle kostenontwikkelingen in de markt zijn er, vooral binnen Coevorden, veel vragen van aanbieders over o.a. de wijze van financieren in deze overeenkomst. Hierdoor ligt de vraag voor hoe we de vraagstukken binnen de huidige raamovereenkomst kunnen oplossen om een vervroegde, nieuwe aanbesteding te voorkomen.

We verwachten door alle marktontwikkelingen, inflatie en gestegen lasten, dat bij de aanbestedingen de tarieven in ieder geval zullen stijgen. Op dit moment zijn er nog CAO onderhandelingen over de lonen in de zorg waardoor die mogelijk nog met 10% zullen stijgen.

In de begroting 2024 verstrekken we nadere informatie over de stand van zaken van de hervormingsagenda en de aanbestedingen Wmo.

Prijsstijgingen

In de begroting 2023 staat dat we leven in onzekere tijden. Stijgende energieprijzen, een vluchtelingencrisis in Europa, ongekende inflatie en een pandemie die ieder moment weer de kop kan opsteken. We zijn ruim een half jaar verder sinds de begroting 2024 en constateren dat de tijden nog steeds onzeker zijn. De inflatie is erg hoog en dit zien we terug in de begroting van de gemeente bij onder andere energiekosten, bouwkosten en lonen.

Uit de financiële kaders van de raad (bijlage 1) blijkt dat de gemeente weinig lasten in de begroting indexeert voor inflatie. In hoofdzaak worden de lasten van bedrijfsvoering (2%) en de gemeenschappelijke regelingen wel geïndexeerd. Dit betekent dat bijvoorbeeld niet de lasten van het sociaal domein worden geïndexeerd. Ongeveer de helft van de totale gemeentelijke begroting wordt niet geïndexeerd.

De Nederlandse Bank (DNB) verwacht voor 2023 een inflatie van 4,9%. Ook de verwachte indexen uit het Centraal Economisch Plan hebben ongeveer deze hoogte. In de begroting 2023 is besloten om een zogenaamde stelpost indexering te vormen. Deze stelpost is bedoeld om extreme prijsstijgingen op te vangen. Het voordeel van de meidcirculaire 2022 is aan deze stelpost toegevoegd. In de begroting 2023 is een voorstel voor gedeeltelijke invulling van deze stelpost gedaan. Vervolgens wordt in BERAP 2023-I een verder invulling van deze stelpost voor 2023 voorgesteld.

In deze kadernota willen we voorsorteren voor het begrotingsjaar 2024. DNB verwacht voor 2024 een inflatie van bijna 5%. Als de lasten van het niet geïndexeerde deel van de begroting wel moet worden geïndexeerd, betekent dit een lastenverhoging van afgerond € 2 miljoen (5% van € 40 miljoen). De lasten voor bedrijfsvoering worden in de meerjarenraming met 2% geïndexeerd. Indien de CAO met 5% stijgt in 2024, betekent dit dat we aanvullend 3% extra moeten indexeren. Dat is ongeveer € 500.000.

Geconcludeerd kan worden dat het vanwege de hoge inflatie een grote uitdaging wordt om een sluitende begroting 2024 aan te bieden. We stellen niet voor om de financiële kaders bij te stellen op het gebied van indexatie, maar wel om de verwachte voordelen als gevolg van prijscompensatie van de meicirculaire 2023 en de septembercirculaire 2023 te reserveren in de stelpost indexatie. We verwachten namelijk dat deze circulaires positief worden, omdat de indexering van de algemene uitkering naar verwachting ook hoger gaat uitvallen dan nu is begroot. In juni biedt het college de raad een memo aan met de uitkomsten van de meicirculaire 2023. Het lukt namelijk niet om de uitkomsten van deze circulaire in de Kadernota te verwerken.

Stelpost indexatie

Er dienen diverse budgetten te worden geïndexeerd. In de begroting 2023 hebben we daarvoor een stelpost indexatie gevormd. Het uitgangspunt voor een bijstelling is dat er

sprake moet zijn van een prijsstijging van meer dan 10%. Ook verhogingen van externe partijen komen ten laste van deze stelpost. In onderstaande tabel zijn de nieuwe indexeringen aangegeven. Het restantbudget is in de eerste regel aangegeven.

	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
	Restant begroting 2023	764.161	754.162	744.163	734.164
1	Vrijvallen behoedzaamheid	0	0	0	0
2	Vrijval verwachte bezuiniging Rijk	1.350.000	1.350.000	1.350.000	1.350.000
	Restant 2024 t/m 2027	2.114.161	2.104.162	2.094.163	2.084.164
	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
3	Nieuwe CAO gemeenten	-960.000	-960.000	-960.000	-960.000
4	ICT kosten Emmen en indexatie	-600.000	-600.000	-600.000	-600.000
5	Indexatie zwembaden	-40.000	-55.000	-60.000	-75.000
6	Emco en Wedeka groenvoorziening	-61.000	-61.000	-61.000	-61.000
7	Premie WGA verzekering	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
8	Dienstverlening Andes	-43.000	-64.500	-86.000	-107.500
9	Gemeenschappelijke regelingen	-531.400	-631.242	-650.460	-651.476
10	Indexatie verkeer	-21.750	-21.750	-21.750	-21.750
11	Indexatie openbare verlichting	-17.850	-17.850	-17.850	-17.850
	Totaal:	-2.295.000	-2.431.342	-2.477.060	-2.514.576
	Restant 2024 t/m 2027	-180.839	-327.180	-382.897	-430.412

Toelichting

1. In 2023 kunnen we de behoedzaamheid in de algemene uitkering laten vrijvallen, omdat het gaat over het lopende jaar. In de meerjarenraming hanteren we het financieel kader van 5 punten behoedzaamheid.
2. In de meicirculaire 2022 hebben we een voorzichtige raming opgenomen van de algemene uitkering, omdat er destijds berichtgeving was dat het Rijk weer moest bezuinigen. Inmiddels ziet het er naar uit dat er geen sprake is van bezuinigingen. De verwachting is juist de meicirculaire positief zal zijn. Daarom is het voorstel om dit bedrag te laten vrijvallen en toe te voegen aan de stelpost indexatie. Daardoor is er in de jaren 2024 t/m 2027 ruim € 2 miljoen per jaar beschikbaar.
3. Er is een nieuwe CAO afgesloten. De gemiddelde loonstijging bedraagt circa 8% voor onze medewerkers. Aangezien we maar 2% voor CAO hebben opgenomen, dienen we de loonsom met 6% te verhogen voor 2023. Dit kost structureel € 960.000.
4. De gemeente Emmen gaat in de komende jaren fors meer vragen voor de ICT dienstverlening. Dit heeft diverse oorzaken, zoals het organiseren van betere bescherming tegen cyber crime en de uitbreiding van personeel. Ook de hogere loonkosten van de CAO werken hier o.a. in door.
5. Het voorstel is om de zwembaden BV jaarlijks vanaf 2024 met 3% te indexeren. Het hanteren van 0% indexatie is namelijk niet meer haalbaar met de hoge prijsstijgingen.
6. De kosten voor groenvoorziening van Emco en Wedeka nemen toe met € 61.000. Al meerdere jaren is dit budget incidenteel bijgeraamd, maar nu is het voorstel dit eenmalig structureel te doen.
7. De premie op onze WGA verzekering is fors gestegen. Dit is voornamelijk het gevolg van indexatie.
8. Het budget voor Stichting Andes wordt jaarlijks nog niet geïndexeerd. Door diverse inhoudelijke budgetten in te zetten en wat budget te reserveren uit 2022 is het gelukt om in 2023 voldoende middelen beschikbaar te stellen. Stichting Andes heeft een

subsidieaanvraag voor 2024 aangeleverd met een indexatie van 6%. Het voorstel is om dit bedrag beschikbaar te stellen. Vanaf 2025 wordt het budget standaard met 3% verhoogd. Ook Andes heeft namelijk te maken met hoge CAO stijgingen.

9. De gemeenschappelijke regelingen vragen fors meer middelen dan we in de begroting 2023 hadden opgenomen. Aangezien dit samenwerkingsrelaties zijn dienen we in onze begroting het bedrag op te nemen dat zij vragen als deelnemersbijdrage. In de bijlage is een specificatie gegeven per gemeenschappelijke regeling. Voor wat betreft de RUD is niet de volledige deelnemersbijdrage opgenomen die in de begroting 2024 van de RUD van ons wordt gevraagd. Reden hiervoor is dat we hier niet mee willen instemmen. In het voorstel over de zienswijze van de RUD is dit verder toegelicht. Indien de definitieve deelnemersbijdrage hoger uitvalt dan we hebben opgenomen, dienen we dit verschil in onze begroting 2024 op te nemen.

10. In de begroting 2023 is het budget voor wegen eenmalig met 15% verhoogd. Inmiddels is duidelijk geworden dat de kosten voor verkeersaanpassingen ook met meer dan 10% zijn gestegen. Daarom verhogen we dit budget met 15%.

11. Ook de kosten voor openbare verlichting zijn toegenomen met meer dan 10%. Ook hier stellen we een verhoging van 15% van het budget voor.

Conclusie

Zichtbaar is dat er een tekort is in deze stelpost. Het voorstel is om deze stelpost weer aan te vullen als de meicirculaire wordt gepubliceerd. Er is namelijk toegezegd door het Rijk dat gemeenten worden gecompenseerd in de meicirculaire voor de hoge indexatie die in 2022 heeft plaatsgevonden.

Gemeentefonds

Gemeenten zijn in het algemeen financieel erg afhankelijk van de inkomsten van het Rijk. Dit geldt ook voor de gemeente Borger-Odoorn. In totaal ontvangt de gemeente ongeveer € 60 miljoen van het rijk en dat is ruim 75% van de totale baten. De belangrijkste bijdrage van het rijk is het gemeentefonds (€ 52 miljoen). De andere € 8 miljoen bestaat uit de uitkering voor de bijstandsgerechtigden en meerdere specifieke uitkeringen.

In Berap 2023-I is nadere informatie opgenomen over de nog te publiceren meicirculaire 2023. Er worden voordelen verwacht in verband met de fors gestegen prijzen. Ook de lasten in de begroting zullen fors stijgen en er wordt dan ook voorgesteld om alle verwachte voordelen van de meicirculaire 2023 en septembercirculaire 2023 te reserveren in de stelpost indexatie voor de gestegen lasten in het begrotingsjaar 2024.

Uit de voorjaarsnota van het Rijk 2023 blijkt dat er bezuinigingen van 2 tot 3 miljard komen. Als gevolg van de systematiek "samen de trap op en af" zal dit voor het gemeentefonds en onze gemeente nadelige financiële gevolgen hebben. Het is de verwachting dat de meicirculaire 2023 per saldo (compensatie prijsstijgingen +/- rijksbezuinigingen) nog wel een voordeel voor onze gemeente oplevert.

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging bouwen (WKB)

De Omgevingswet is tot dusver meerdere keren uitgesteld. Op 14 maart 2023 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024.

In de septembercirculaire 2022 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld. De structurele effecten van de invoering van de Omgevingswet zijn op dit moment niet bekend. Dit zijn we aan het onderzoeken. Ook wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn om de kosten en opbrengsten te beïnvloeden. Als voorbeeld kan worden genoemd dat als gevolg van de invoering van Wet Kwaliteitsborging Bouw (WKB) de bouwtechnische toets vanaf 2023 door de markt wordt gedaan. Dit heeft naar verwachting consequenties voor zowel de (bouw)leges als de kosten. De verwachting is dat het Rijk geen financiële structurele compensatie biedt voor de Omgevingswet en de

WKB. Van belang is dan ook om per saldo de structurele financiële effecten te minimaliseren. Door middel van de P&C cyclus zullen we periodiek de raad over de invoering van deze wetten informeren.

De noodzaak en paradox van samenwerken

Bovenstaande laat zien dat de wereld om ons heen niet stil staat en er, los van de eigen wensen en voorkeuren, nog heel veel andere ontwikkelingen zijn waar wij mee moeten omgaan. Het grootste deel van de begroting betreft immers de uitvoering van wettelijke taken. Het mag duidelijk zijn dat de gemeente dit niet in haar eentje kan doen. En dit blijkt in de praktijk. Onze gemeente werkt op allerlei terreinen en in allerlei hoedanigheden samen met partners. We hebben gemeenschappelijke regelingen, andere verbonden partijen als de stichting Sociale Teams, Arbeidsmarktregio, Jeugdhulpregio's, BOCE, VDG etc. We sluiten als gemeente allerlei overeenkomsten en verstrekken vele subsidies. Bovenal vinden wij en uw raad het belangrijk dat we samen met onze inwoners de maatschappelijke opgaven aanpakken. Dat inwoners meedoen.

Dit alles maakt wel dat samenwerken haast een vak apart is geworden en veel van ons allen vraagt. De paradox is dat we niet meer zonder samenwerking kunnen, maar ook dat samenwerking zelf veel van ons vergt (geld, tijd, organisatie, afstemming) waardoor er minder tijd is voor andere vormen van samenwerking. En niet te vergeten de vervulling van eigen wensen. Samenwerken levert veel op, maar kost ook veel. Het grootste vraagstuk hierbij is momenteel de arbeidsmarkt. Expertise is gewild, en daarmee schaars. Zeker bij alles wat te maken heeft met duurzaamheid en ruimtelijke ordening (Omgevingswet). Iedereen wil op dit moment medewerkers die verstand hebben van stikstof. De opgave die we hebben voor de komende jaren is om een goede afweging te maken over de kennis en ervaring die we in eigen huis willen hebben, en op welke terreinen we (verder) gaan samenwerken met externe partijen.

Onze portemonnee

Financiële kaders

Inleiding

Jaarlijks houden we de financiële kaders tegen het licht in de Kadernota. Dit zijn kaders voor het omgaan met de baten en lasten van onze Portemonnee. Deze financiële kaders zijn leidend voor de gehele budgetcyclus. De kaders zijn de basis voor het opstellen van de Begroting 2024 en de Meerjarenraming 2025-2028.

Een eventueel voorstel om van een kader af te wijken wordt een expliciet besispunt van het raadsvoorstel in de Begroting, Kadernota of Bestuursrapportage.

Toelichting kaders

In bijlage 1 is een overzicht van de huidige financiële kaders opgenomen. In dit hoofdstuk lichten wij enkele kaders ter verheldering toe. Er wordt niet voorgesteld om kaders te wijzigen. Wij hanteren daarbij dezelfde nummering van de kaders, zoals ook in de bijlage opgenomen.

Wij stellen voor om in te stemmen met de ongewijzigde kaders.

5. Gemeentefonds

In de Bestuursrapportage 2023-I is het Gemeentefonds voor 2023 geactualiseerd.

Voor 2023 en daarna is het nog afwachten wat er met het Gemeentefonds gaat gebeuren, namelijk op het moment van samenstellen van deze kadernota is deze circulaire niet gereed. In de meicirculaire 2023 zullen de financiële effecten van het regeringsbeleid voor het Gemeentefonds bekend worden gemaakt. Halverwege juni informeren we de raad over de uitkomsten van de meicirculaire, zodat u de uitkomsten kunt betrekken bij de besluitvorming over de financiële stukken in de raad van eind juni.

8 Prijsstijging

In bijlage 1 blijkt bij dit onderdeel: aanpassen budgetten 0%. Dit betekent dat budgetten in principe niet worden geïndexeerd. Een beperkt aantal budgetten wordt wel geïndexeerd, namelijk bedrijfsvoering (2%) en gemeenschappelijke regelingen en stichtingen (werkelijke indexatie). Concreet betekent dit dat ongeveer de helft van de lasten van de begroting niet wordt geïndexeerd.

Door de hoge inflatie wordt het een grote uitdaging om een sluitende begroting 2024 aan te bieden. We stellen niet voor om de financiële kaders bij te stellen op het gebied van indexatie, maar wel om de verwachte voordelen als gevolg van prijscompensatie van de meicirculaire 2023 en de septembercirculaire 2023 te reserveren in de stelpost indexatie.

9. Bedrijfsvoering

Afspraak raad

Wij hebben met uw raad een zogenaamde volumeafspraken. Deze afspraak houdt in dat de budgetten voor personele kosten jaarlijks met 3% geïndexeerd worden.

Deze indexering wordt ingezet voor:

- Cao-ontwikkelingen en premies en sociale lasten (2%);
- Organisatieontwikkelingen (1%).

Deze afspraak geldt niet voor nieuwe taken.

In BERAP 2023-I blijkt dat de CAO met ongeveer 8% voor het jaar 2023 is gestegen. Ten opzichte van de begroting 2023 (2%) is dit een verschil van 6%. In BERAP 2023-I is vervolgens voorgesteld om het budget bedrijfsvoering te verhogen met € 960.000 (6% van € 16 miljoen) ten laste van de stelpost indexatie.

De nieuwe CAO loopt tot 31 december 2023 en voor 2024 zal in het najaar onderhandeld worden. De verwachting is dat de CAO ook voor 2024 fors hoger zal zijn dan 2%. Dit is ook sterk afhankelijk van de inflatiecijfers op dat moment. Zie verder ook de toelichting bij onderdeel 8 prijsstijging.

10. Gemeenschappelijke regelingen

Bij het opstellen van de Kadernota 2024 hebben we de begrotingen 2024 en meerjarenramingen 2025-2027 van de zeven gemeenschappelijke regelingen (GR'en) gecontroleerd en geïnventariseerd in hoeverre de gevraagde bijdrage voor de komende jaren in onze begroting is opgenomen. De verschillen tussen onze raming en de ramingen in de begroting van de GR brengen we ten laste van het begrotingssaldo. In onderstaande tabel is een positief verschil een voordeel en een negatief verschil een nadeel. We nemen de extra kosten mee in de stelpost indexatie.

	2024	2025	2026	2027
Totale mutatie:	-531.400	-631.242	-650.460	-651.476

15. Belastingen: Onroerende zaakbelasting

In deze Kadernota 2024 wordt geen voorstel ten aanzien van het OZB-tarief 2024 gedaan. Dit gebeurt in de begroting 2024. Het is onze intentie om voor 2024, conform bestuursprogramma 2022-2026, de tarieven met 2,75% te verhogen. Dit percentage is fors lager dan de huidige en de verwachte inflatie voor 2024.

15. Belastingen : Toeristenbelasting

De tarieven voor 2023 zijn bij de behandeling van de Kadernota 2023 als volgt vastgesteld:

- Groepsaccommodaties € 0,60 per overnachting;
- Campings € 1,30 per overnachting;
- Hotels/BenB/bungalowparken € 1,75 per overnachting.

In deze Kadernota doet het college, conform Bestuursprogramma 2022-2026, een voorstel om de toeristenbelasting 2024 niet te wijzigen.

De knoppen

In dit onderdeel beschrijven we de beschikbare bestedingsruimte voor de meerjarenbegroting 2025-2027. We beschrijven hoe de bestedingsruimte zich heeft ontwikkeld ten opzichte van de begroting 2023. Met deze bestedingsruimte kunnen we onze nieuwe of gewijzigde ambities realiseren. De bestedingsruimte bestaat uit 5 knoppen:

	Knop saldo begroting: de structureel beschikbare middelen die we kunnen inzetten voor meerjarige uitgaven.
	Knop beleidsintensivering: de incidenteel beschikbare middelen die we kunnen inzetten voor eenmalige uitgaven.
	Knop belastingen: de mogelijkheid om financiële ruimte te creëren door de belastingen extra te verhogen.

	Knop bezuinigingen: de middelen die we kunnen vrijspelen door oud beleid te schrappen om ambities en dus nieuw beleid te realiseren.
---	---

	Knop vrije algemene reserve (VAR): de middelen die we eventueel aanvullend incidenteel beschikbaar hebben in de VAR om onze ambities te realiseren.
---	--

Knop 1: bestedingsruimte en bestedingsvoorstellen vanuit saldo begroting

In onderstaand overzicht is het verloop van knop 1 saldo begroting zichtbaar. De beginstand is de stand van de begroting 2023.

 Saldo begroting (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Stand begroting 2023	442	414	491	66
Ontwikkelingen				
Structurele mutaties BERAP 2023-I	-13	-13	-13	-13
Autonome mutaties	0	0	0	0
	↓	↓	↓	↓
Stand kadernota 2024	429	401	479	53

Knop 2: bestedingsruimte en bestedingsvoorstellen vanuit beleidsintensivering

In onderstaand overzicht is het verloop van knop 2 budget beleidsintensivering zichtbaar.

 Beleidsintensivering (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Stand begroting 2023	1.516	1.703	1.116	1.116
Ontwikkelingen				
Autonome mutaties	0			
	↓	↓	↓	↓
Stand kadernota 2024	1.516	1.703	1.116	1.116

Knop 3: bestedingsruimte en bestedingsvoorstellen vanuit ontwikkeling belastingen

De wijzigingen van de belastingen heeft geen effect op deze knop, omdat het voorgestelde tarief van de toeristenbelasting gelijk is aan die van 2023.

3 Belastingen (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Stand begroting 2023	0	0	0	0
Ontwikkelingen				
Toeristenbelasting	0	0	0	0
	↓	↓	↓	↓
Stand kadernota 2024	0	0	0	0

Knop 4: bezuinigingen

Deze kadernota bevat geen bezuinigingen.

4 Bezuinigingen (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Stand begroting 2023	0	0	0	0
Ontwikkelingen				
Bezuinigingen	0	0	0	0
	↓	↓	↓	↓
Stand kadernota 2024	0	0	0	0

Knop 5: bestedingsruimte en bestedingsvoorstellen vanuit VAR

Bij te weinig beschikbare middelen kunnen we een onttrekking aan de VAR doen. Dat is in deze kadernota echter niet noodzakelijk.

5 VAR (x € 1.000)	2024
Stand begroting 2023	4.195
Ontwikkelingen	
Jaarrekening resultaat 2022	3211
Onttrekking BERAP 2023-I	-300
	↓
Stand kadernota 2024	7.106

Financiële kaders voor Onze portemonnee

Jaarlijks houden we de financiële kaders tegen het licht in de Kadernota. Deze financiële kaders zijn leidend voor de gehele P&C cyclus. In deze Kadernota stellen we geen concrete wijzigingen van de kaders voor, maar we hebben ze wel toegelicht in Onze portemonnee. Hieronder een overzicht van de huidige financiële kaders.

Indien het voorstel is om van een kader af te wijken, dan wordt dit expliciet in het beslispunt raadsvoorstel van de Begroting, Kadernota of Bestuursrapportage opgenomen.

Nr	Omschrijving		Uitgangspunt	Waarde
1	Begroting (knop 1)	Basis	Structureel sluitende begroting Knop 1 (saldo begroting), knop 3 (belastingen) en knop 4 (bezuinigingen) inzetten om structurele risico's op te kunnen vangen en of structureel nieuw beleid te financieren.	
2	Beleidsintensivering (knop 2)	Incidentele bestedingsvoorstel en	Minimum bedrag voor toekenning van nieuw beleid bij de begroting en Bestuursrapportage I Voor de begroting en Bestuursrapportage I is € 250.000 voor nieuw beleid beschikbaar. Dit geldt niet na Bestuursrapportage I en voor Bestuursrapportage II.	€ 250.000
3	Onvoorzien	Calamiteiten	Beschikbaar voor incidenten	€ 50.000
4	Saldo jaarrekening	Voordelig saldo	Ten gunste van vrije reserve (VAR).	
		Nadelig saldo	Ten laste van vrije reserve (VAR).	
5	Gemeentefonds	Circulaire	Zo mogelijk o.b.v. de meest actuele circulaire	
		Behoedzaamheid	5 punten (UF) per jaar cumulatief in meerjaren- begroting	
6	Financiering	Beleid	Sturing, conform BBV, op lage rentekosten	
7	Rente	Percentage	Nieuwe investeringen	2,5%
			Geen (bespaarde) rente toerekenen aan de reserves en in plaats hiervan een vast bedrag toevoegen aan de algemene reserve (WAR)	
			Financieringstekort	3,5%
8	Prijsstijging	Index	Aanpassing van budgetten	0,0%
			Stelpost voor prijsstijgingen	€ 0
			Huur: conform landelijke richtlijn	

Nr	Omschrijving	Uitgangspunt		Waarde
9	Bedrijfsvoering	Index	In totaal :	3,0%
			Waarvan voor cao-ontwikkelingen, periodieke verhogingen en werkgeverslasten	2,0%
			Waarvan voor organisatieontwikkelingen (uitgezonderd nieuwe taken)	1,0%
10	Gemeenschappelijke regelingen (GR) en Werkvoorzieningschappen (Wvs)	Exploitatie saldo	Nadelig saldo GR en Wvs is een verplichte uitgave Conform richtlijn Provincie nadelige saldi GR en Wvs structureel in meerjarenraming verwerken	
11	Grondexploitatie	Winstneming	Op basis van BBV (POC-methode) en bij voordelige boekwaarde groter dan	€ 50.000
		Reserve gronden	% boekwaarde meest risicovolle plannen Geen winsten en verliezen van gronden rechtstreeks muteren op de vrije algemene reserve maar ten gunste of ten laste van de exploitatie brengen.	30%
12	Reserves	Vermogenspositie	Stille reserves bij berekening weerstandsvermogen meenemen tot de hoogte van de incidentele risico's	
		Vermogenspositie	Een minimaal percentage solvabiliteit	25%
		Weerstandsdeel algemene reserve (WAR)	Minimumomvang van de WAR vaststellen op de gekwantificeerde risico's die uit de paragraaf weerstandsvermogen blijken	
		Vrije Algemene reserve (VAR)	Minimum van de VAR als buffer instellen op de incidentele risico's die uit de paragraaf weerstandsvermogen voortvloeien. Als de financiële ruimte van knop 2 onvoldoende is, dan is het meerdere boven het minimum beschikbaar voor dekking incidentele beleidswensen. Als de VAR door nadelige jaarrekeningresultaten lager wordt dan het minimum, dan kan aanvulling middels de WAR plaats vinden.	

Nr	Omschrijving	Uitgangspunt		Waarde
		Kern en Kader	Boekwinsten/-verliezen bij Kern en Kader accommodaties	
		Herstructurering	Bijdrage per gesloopte woning	€ 5.500
			Voeding uit winstnemingen, grondexploitatie en saldi jaarstukken	
13	Afschrijving	Beleid	Conform financiële verordening	
14	Projecten	Kern & kader	Normbedrag per functie en leefgebied (minder accommodaties maar beter)	
		Vastgoed & Geld (groen, gebouwen)	Budget jaarlijks ophogen met	€ 25.000
			Structureel vanaf 2024	
		3D's (jeugd, wmo, participatie)	In de gedachte van het regenboogmodel blijft ontschotting bestaan. We blijven integraal kijken naar het Sociaal Domein. Voor de 3D budgetten (jeugd, wmo, participatie) passen we wel een schot toe.	
15	Belastingen	OZB	Jaarlijkse verhoging	2,75%
		Rioolheffing	Kostendekkend	100%
		Afvalstoffenheffing	Kostendekkend	100%
		Toeristenbelasting	Voorstel 2024 (conform 2023): - groepsaccommodaties - campings - hotel/BenB/bungalowpark	€ 0,60 € 1,30 € 1,75
		Forensenbelasting	Gekoppeld aan de toeristenbelasting	
16	Belastingdruk	Totaal OZB, rioolheffing, afvalstoffenheffing	Jaarlijkse evaluatie ontwikkeling totale belastingdruk i.r.t. hiervoor beschikbare egalisatie reserve	
17	Leges	Index	Gekoppeld aan de verhoging OZB	2,75%
18	Kapitaallasten	Vrijval	Alle vrijval ten gunste van exploitatie m.u.v. bedrijfsvoertuigen	
19	DPL (dynamische prioriteitenlijst)	Wensen en prioriteiten van het college	Bestedingsvoorstellen bij de programmabegroting en/of Bestuursrapportage I	
20	Grote verschillen jaarrekening en begroting	O.a. opbrengst belastingen, bouwleges	Richtlijn: gedeelte van het verschil wordt als structureel gezien	50%

Bijdragen Gemeenschappelijke Regelingen (GR'en)

Voor onze meerjarenbegroting is het uitgangspunt dat we bijdragen aan GR'en ramen op basis van de meest recente gegevens van de GR. Inmiddels hebben alle GR'en een begroting 2024 aangeleverd en dit leidt tot aanpassingen van de bijdrage. In onderstaand overzicht is het effect zichtbaar. In deze Kadernota beschouwen we de totale mutatie als een autonoom bestedingsvoorstel, omdat de provincie erop toeziet dat wij de bijdragen van de GR in onze eigen begroting opnemen. In onderstaande tabel is een positief verschil een voordeel en een negatief verschil een nadeel.

We hebben het nadeel verwerkt in de stelpost indexatie. Voor wat betreft de RUD is niet de volledige deelnemersbijdrage opgenomen die in de begroting 2024 van ons wordt gevraagd. Reden hiervoor is dat we hier niet mee willen instemmen. In het voorstel over de zienswijze van de RUD is dit verder toegelicht. Indien de definitieve deelnemersbijdrage hoger uitvalt dan we hebben opgenomen, dienen we dit verschil in onze begroting 2024 op te nemen.

Meerjarenraming GR'en	2024	2025	2026	2027
Emco				
Raming GR	172.000	142.000	102.000	62.000
Onze begroting	132.000	100.000	80.000	80.000
Vershil	-40.000	-42.000	-22.000	18.000
Wedeka				
Raming GR	632.000	600.000	585.000	579.000
Onze begroting	631.000	597.000	572.000	572.000
Vershil	-1.000	-3.000	-13.000	-7.000
Recreatieschap Drenthe				
Raming GR	123.576	127.002	130.343	133.382
Onze begroting	109.815	112.939	114.861	116.861
Vershil	-13.761	-14.063	-15.482	-16.521
GGD				
Raming GR	1.408.513	1.458.830	1.504.597	1.546.245
Onze begroting	1.326.900	1.362.102	1.396.360	1.431.360
Vershil	-81.613	-96.728	-108.237	-114.885
VRD				
Raming GR	1.707.940	1.823.774	1.872.405	1.942.362
Onze begroting	1.584.038	1.641.262	1.696.566	1.747.566
Vershil	-123.902	-182.512	-175.839	-194.796
RUD				
Raming GR	1.002.502	1.042.602	1.084.306	1.127.678
Onze begroting	731.379	749.663	768.405	791.405
Vershil	-271.124	-292.939	-315.902	-336.274
Publiek vervoer				
Raming GR	21.482	21.955	22.394	22.894
Onze begroting	21.482	21.955	22.394	22.894
Vershil	0	0	0	0
	2024	2025	2026	2027
Totale mutatie:	-531.400	-631.242	-650.460	-651.476

Dynamische prioriteitenlijst (DPL)

In de DPL maken we onderscheid tussen autonome voorstellen en bestuurlijke voorstellen. Autonome bestedingsvoorstellen worden alleen bij de Kadernota beschikbaar gesteld. Over de bestuurlijke voorstellen maken we een integrale afweging bij de begroting en bestuursrapportage I. Voor 2024 hebben momenteel geen autonome voorstellen in beeld. Daarom bevat deze kadernota geen bestedingsvoorstellen.

Hieronder een overzicht van de bestuurlijke voorstellen 2024 die we voor de begroting 2024 in beeld hebben. Het college heeft per voorstel de prioritering aangegeven. We willen benadrukken dat dit het beeld is vanuit het college. De raad wordt gevraagd om mee te denken en alternatieven aan te geven.

Het college heeft bij het bepalen van de prioritering o.a. rekening gehouden met de volgende aspecten:

1. Voorstellen die al langere tijd op de DPL staan krijgen sneller hogere prioriteit.
2. Voorstellen die een vervolg zijn op iets dat al in gang is gezet krijgen sneller hogere prioriteit.
3. Als het voorstel concreet is uitgewerkt dan is er ook sneller hogere prioriteit van toepassing.

	Voorstellen Kadernota 2024	Voorzet college	Structureel	Incidenteel	Incidenteel
	Investerings	Prioriteit	2024	2024	2025
1	2e Exloërmond herstructurering openbare ruimte	nee	p.m.		
	Subtotaal:		0	0	0
	Beleidsmatige voorstellen				
1	Breed offensief (participatiewet)	nee		50.000	
2	Verhoging budget griffie communicatie	ja	10.000		
3	Volkshuisvestingsfonds	ja	30.000		
4	Onderhoud gemeentelijk vastgoed	nee	p.m.		
5	Dimpactprogramma Beyond23	ja	75.000		
6	BOA's	ja	53.000		
7	Trainees	ja		225.000	
8	Projecten Andes	ja		75.000	
9	Uitvoeringskosten project centrumplan Exloo	nee		100.000	
10	Regio Deal	ja		225.000	225.000
11	Budget voor vrijwilligerswaardering	ja	17.500		
12	Onderhoud Aukje Wolf park	nee			8.000
13	Digitalisering archief	ja		100.000	
14	Buurtbemiddeling	ja	20.000		
15	Formatie jeugdhulpregio	ja	20.000		
16	Uitvoeringsbudget bewegen in de openbare ruimte	nee		100.000	
17	Investering basisvoorziening voetbalcomplexen	ja		250.000	

18	Vervanging sporttechnische inrichting sportcomplexen	nee		50.000	
19	Renovatie hoofdvelden overige kernen	ja		125.000	
20	Renovatie bijvelden seizoen 2024	ja		150.000	
21	Transformatie Veilig Thuis Drenthe	ja	58.000		
22	LEADER bijdrage Oost-Drenthe 2024-2027	ja		38.000	38.000
23	Motie afvalbakken	nee		p.m.	
24	Evaluatie zonne-oogst	ja		50.000	
	Subtotaal:		283.500	1.538.000	271.000
	Bestuursprogramma				
1	Subsidie stichting urgente noden	ja	5.000		
2	Nedersaksenlijn	ja		35.000	
3	Publieke laadinfrastructuur	ja		20.000	
	Subtotaal:		5.000	55.000	0
	Totaal:		288.500	1.593.000	271.000

Investeringsen

1. 2e Exloërmond herstructurering openbare ruimte

Portefeuillehouder: R.J.J. Hartsuiker

MT lid: E. Rossèl

Toelichting: Vanuit het project Proeftuin 2e Exloërmond van de Regio Deal is er behoefte om te investeren in de openbare ruimte. Het project moet eerst nog verder worden uitgewerkt voordat hier concrete investeringen uit voort komen.

Beleidsmatige voorstellen

1. Breed offensief (participatiewet)

Portefeuillehouder: J.B. Jansen

MT lid: A. van der Schuur

Toelichting: Er is een wetswijziging aangekondigd in het kader van re-integratie genaamd Breed offensief. Dit is bedoeld om meer mensen met arbeidsbeperking aan een baan helpen en houden. We schatten de kosten van de implementatie in op € 50.000.

2. Verhoging budget griffie communicatie

Portefeuillehouder: n.v.t.

MT lid: n.v.t.

Toelichting: De griffie heeft een aanvraag gedaan voor extra communicatie budget. Hierbij kan gedacht worden aan de doorontwikkeling van de raadscommunicatie, participatie met de samenleving, ondersteuning en training van de raad.

3. Volkshuisvestingsfonds

Portefeuillehouder: H.J. Zwiep

MT lid: L.E. Helder - Klamer

Toelichting: Door deelname aan het volkshuisvestingsfonds willen we een impuls geven aan de opgave om de particuliere woningmarkt mee te krijgen in de slag van verduurzaming. De herstructurering in het Mondengebied (met een start in 2e Exloërmond) biedt kansen voor verbetering van de leefomgeving en kwaliteit van het woningbezit.

4. Onderhoud gemeentelijk vastgoed

Portefeuillehouder: R.J.J. Hartsuiker

MT lid: A. van der Schuur

Toelichting: Het meerjarenperspectief van het gemeentelijk vastgoed is in beeld gebracht. Daaruit blijkt dat er te weinig budget is voor al het benodigde planmatig onderhoud in de komende jaren. In de begroting 2023 is vanuit de stelpost indexatie het gebouwen budget met 15% verhoogd ter compensatie van de hoge prijsstijgingen in de bouw. Verdere visievorming op het gebouwenbeheer moet nog worden uitgewerkt. Daaruit moet blijken wat de visie op het onderhoud per gebouw is. Vervolgens kan indien nodig een aanvullende budgetaanvraag worden ingediend.

5. Dimpactprogramma Beyond23

Portefeuillehouder: J.B. Jansen

MT lid: S. Sibon

Toelichting: Er is een landelijke ontwikkeling gaande van een totaal andere digitale infrastructuur. In deze opzet worden ICT (techniek), processen en gegevens van elkaar gescheiden (Common Ground) en niet allemaal meer opgeslagen in een veelheid aan applicaties van de overheid. De VNG is grote aanjager van dit initiatief en gemeenten doen hierin mee. Het uiteindelijke doel is dat in alle overheidssystemen gebruik wordt gemaakt van het principe "bevragen bij de bron voor het benodigde proces", waardoor het veelvuldig kopiëren van gegevens tot een einde gaat behoren en de risico's op misbruik worden geminimaliseerd. Als wij hier via DIMPACT bij willen aanhaken bedragen de kosten € 75.000.

6. Boa's

Portefeuillehouder: J. Seton

MT lid: S. Sibon

Toelichting: Het voorstel is om de huidige inzet van de Buitengewoon opsporingsambtenaren (Boa's) structureel te maken. De kosten bedragen € 86.000. Recentelijk heeft het Rijk al € 33.000 voor Boa inzet beschikbaar gesteld. Zodoende is er in 2024 € 53.000 nodig. Voor 2023 zijn nog voldoende incidentele middelen beschikbaar om de huidige inzet te bekostigen.

7. Trainees

Portefeuillehouder: J. Seton

MT lid: S. Sibon

Toelichting: Momenteel werkt de gemeente Borger-Odoorn met vier trainees per jaar. We zien dat de trainees een goede bijdrage leveren aan de organisatie. Inmiddels zijn meerdere trainees doorgestroomd naar vaste functies in onze organisatie. Het voorstel is om de inzet in 2024 te continueren. De kosten bedragen € 225.000.

8. Projecten Andes

Portefeuillehouder: J.B. Jansen en A.T.J. van Tongeren

MT lid: A. van der Schuur

Toelichting: Stichting welzijnsorganisatie Andes heeft een subsidieaanvraag ingediend welzijnswerk in 2024. Naast de basiswerkzaamheden als opbouw-, jongeren- en buurtwerk vragen zij ook budget om projectactiviteiten uit te voeren. Deze activiteiten sluiten aan bij de preventieve aanpak die de gemeente nastreeft. Voor deze activiteiten is geen budget beschikbaar in de begroting. Wij verwachten dat er incidenteel € 75.000 aanvullend noodzakelijk is om alle projectvoorstellen te kunnen financieren.

9. Uitvoeringskosten project centrumplan Exloo

Portefeuillehouder: H.J. Zwiep

MT lid: B. van Spronsen

Toelichting: Er spelen al geruime tijd verschillende ontwikkelingen in Exloo. Hiervoor is destijds een programmaplan opgesteld: Programmaplan Centrumontwikkeling Aantrekkelijk Exloo 2020-2023. Inmiddels is dit programmaplan niet meer actueel. We

hebben dit voorjaar in kaart gebracht welke ontwikkelingen er spelen of gaan spelen in Exloo. Uit onderzoek is naar voren gekomen dat (op bepaalde onderdelen) een visie voor Exloo ontbreekt. We hebben als college een externe opdracht verstrekt voor het schrijven van een visie voor Exloo tot 2030. De planning is om de raad deze visie begin 2024 aan te bieden. De verwachting is dat hier voor 2024 diverse werkzaamheden uit voortvloeien. De kosten schatten we in op € 100.000.

10. Regio Deal

Portefeuillehouder: R.J.J. Hartsuiker

MT lid: L.E. Helder - Klamer

Toelichting: We zijn voornemens om weer te participeren in een nieuwe Regio Deal. Er zijn vier nieuwe actielijnen, namelijk Leven Lang Ontwikkelen, Zorg en Welzijn, Economische Structuurversterking en de Aantrekkelijke Regio. Aan de hand van deze actielijnen worden er nieuwe projecten opgestart. De kosten bedragen vanaf 2024 € 225.000 per jaar voor een periode van 4 jaar. Op 13 juli komt het voorstel hierover in de raad. Indien de raad instemt om te participeren in de nieuwe Regio Deal dan verwerken we deze mutatie in de begroting 2024.

11. Budget voor vrijwilligerswaardering

Portefeuillehouder: A.T.J. van Tongeren

MT lid: A. van der Schuur

Toelichting: De wens is om het budget voor de vrijwilligerswaardering uit te breiden. Momenteel is er budget voor € 5 per vrijwilliger die ze kunnen besteden in de lokale horeca. Na de coronajaren is het budget in 2021 en 2022 incidenteel verhoogd naar € 10 per aanvrager. Dit was een groot succes. Er zijn meer aanvragen ingediend en het geeft de lokale horeca een steuntje in de rug. Tevens is door de huidige inflatie € 5 een klein bedrag om in de horeca uit te geven. Het voorstel is om het bedrag in 2024 naar € 7,50 per aanvrager te verhogen. Dit kost structureel € 17.500.

12. Onderhoud Aukje wolf park (2025)

Portefeuillehouder: R.J.J. Hartsuiker

MT lid: E. Rossèl

Toelichting: Het Aukje Wolf park in Valthermond wordt opgeknapt. Dit park is in eigendom van de gemeente. In 2011 is de Aukje Wolf stichting opgeheven. Toen zijn de resterende middelen aan de gemeente Borger-Odoorn overgeheveld en is een voorziening gevormd. De kosten voor de renovatie kunnen worden gedekt uit de voorziening die hiervoor is gevormd. In 2023 en 2024 is de voorziening toereikend om ook het onderhoud van het park te bekostigen. In 2024 zal de voorziening worden opgeheven. Vanaf 2025 is er structureel € 8.000 nodig om het jaarlijks onderhoud te kunnen uitvoeren.

13. Digitalisering archief

Portefeuillehouder: J.B. Jansen

MT lid: S. Sibon

Toelichting: In 2024 wil de organisatie aan de slag met het overbrengen van het archief. Dit is één van de acties die voorkomt uit de inrichting van het e-depot van het Drents Archief. Er zal extra tijdelijk personeel ingehuurd moeten worden om alle werkzaamheden te kunnen uitvoeren. We schatten de kosten voorlopig in op € 100.000.

14. Buurtbemiddeling

Portefeuillehouder: J. Seton

MT lid: A. van der Schuur

Toelichting: Er is een deal gemaakt met de woningcorporaties over de verdeling van de kosten voor de inzet van buurtbemiddeling. De totale kosten bedragen € 30.000. Wij dragen jaarlijks € 20.000 bij en de woningcorporaties € 10.000. Zodoende is er in 2024 € 20.000 structureel budget benodigd.

15. Formatie jeugdhulpregio

Portefeuillehouder: A.T.J. van Tongeren

MT lid: A. van der Schuur

Toelichting: De formatie in de Jeugdhulpregio Drenthe wordt uitgebreid. Dit is noodzakelijk om uitvoering te geven aan de opgaven die er liggen op het gebied van jeugdhulp in de komende jaren. De Jeugdhulpregio is een belangrijke speler op het gebied informatievoorziening aan de gemeenten en heeft goede lijntjes met het Rijk. Aangezien de voorbereidingen voor de hervormingsagenda jeugd in volle gang zijn is het noodzakelijk om hierin te blijven investeren. De kosten voor onze gemeente bedragen ongeveer € 20.000 per jaar.

16. Uitvoeringsbudget Bewegen in de Openbare Ruimte

Portefeuillehouder: A.T.J. van Tongeren

MT lid: A. van der Schuur

Toelichting: We willen bewegen in de buitenruimte stimuleren; van jong tot oud. Om bewegen in de openbare ruimte te kunnen realiseren wordt een bedrag gevraagd om uitvoering te geven aan deze wens.

17. Investeringsbasisvoorziening voetbalcomplexen

Portefeuillehouder: A.T.J. van Tongeren

MT lid: K. Speekhout

Toelichting: Enkele jaren geleden is het beleid rondom buitensportaccommodaties, en met name voetbal, omschreven in de notitie leefgebied en sport. In deze notitie is vastgelegd op welke wijze we het eigendom en het onderhoud van kerncomplexen en niet-kerncomplexen uitvoeren. Maar de notitie geeft ook richting aan het gewenste kwaliteitsniveau van een dergelijk complex. Hiervoor zijn we momenteel kaders aan het opstellen voor de basisvoorzieningen van zo'n kern- of niet-kerncomplex.

Op dit moment zien we dat enkele complexen vragen om betere maar ook andere basisvoorzieningen. Deze voorzieningen, zoals ledverlichting en beregeningsinstallaties, zijn in de afgelopen jaren door ontwikkelingen als de energiecrisis en klimaatveranderingen belangrijker geworden voor een sportvereniging. We zetten in op een verbetering van deze basisvoorzieningen voor de voetbalverenigingen in onze gemeente. Vanuit duidelijke kaders gaan we investeren in deze basisvoorzieningen. We schatten de kosten in op € 250.000.

18. Vervanging sporttechnische inrichting voetbalcomplexen

Portefeuillehouder: A.T.J. van Tongeren

MT lid: A. van der Schuur

Toelichting: De voetbalcomplexen zijn voorzien van basisvoorzieningen zoals ballenvangers, doelen en leunhekwerken. Deze inrichting heeft een lange levensduur maar vraagt inmiddels om aandacht. In de afgelopen jaren zijn meerdere voetbalcomplexen voorzien van nieuwe voorzieningen. Op de overige complexen dienen nu ballenvangers en leunhekwerk vervangen te worden. In het reguliere onderhoudsbudget voor sportvelden is geen ruimte om dit te financieren. We schatten de kosten in op € 50.000.

19. Renovatie hoofdvelden overige kernen

Portefeuillehouder: A.T.J. van Tongeren

MT lid: E. Rossèl

Toelichting: Twee hoofdvelden op de voetbalcomplexen in de overige kernen zijn aan vervanging toe. Deze twee velden verkeren niet in goede staat waardoor renovatie noodzakelijk is. Het reguliere onderhoud van de sportvelden voorziet niet in het grondig renoveren van een veld. Hierdoor is € 125.000 nodig om deze renovatie uit te kunnen voeren.

20. Renovatie bijvelden seizoen 2024

Portefeuillehouder: A.T.J. van Tongeren

MT lid: E. Rossèl

Toelichting: De conditie van enkele bijvelden op de voetbalcomplexen vraagt om aandacht. De bespeelbaarheid van deze velden gaat achteruit. In het reguliere onderhoudsbudget is geen ruimte om deze velden een grondige onderhoudsbeurt te geven. Er wordt € 150.000 gevraagd om enkele velden deze aandacht in het nieuwe seizoen te kunnen geven.

21. Transformatie Veilig Thuis Drenthe

Portefeuillehouder: A.T.J. van Tongeren

MT lid: A. van der Schuur

Toelichting: Door de Jeugdhulpregio Drenthe is een voorstel aangeboden om de middelen van Veilig Thuis Drenthe uit te breiden. Dit zal bijdragen aan de transformatie van Veilig Thuis Drenthe naar een toekomstig kennis- en expertisecentrum voor de regio Drenthe. Enerzijds is deze transformatie nog een uitvloeisel van de regiovisie Geweld Hoort Nergens Thuis Drenthe. Anderzijds hangt het transformeren sterk samen met het landelijke programma Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming (waarin het programma GHNT is opgegaan) en de te verwachten Hervormingsagenda Jeugd. De kosten worden naar verwachting onderdeel van de GGD begroting met ingang van 2024. De kosten bedragen voor onze gemeente naar verwachting € 58.000 structureel per jaar.

22. LEADER bijdrage Oost-Drenthe 2024-2027

Portefeuillehouder: R.J.J. Hartsuiker

MT lid: L.E. Helder - Klamer

Toelichting: Er is een nieuwe aanvraag gedaan voor een bijdrage aan de LEADER. Hier kunnen weer diverse projecten uit worden bekostigd. De nieuwe aanvraag bedraagt € 55.000 per jaar voor een periode van 4 jaar vanaf 2024. Structureel is er voor de LEADER gelden € 17.000 in onze begroting opgenomen. Daarom is er in deze jaren € 38.000 aanvullend benodigd.

23. Motie afvalbakken

Portefeuillehouder: R.J.J. Hartsuiker

MT lid: E. Rossèl

Toelichting: Er is een motie ingediend over het plaatsen van afvalbakken. Momenteel wordt er een voorstel uitgewerkt door de organisatie. In het najaar van 2023 wordt er een voorstel aangeboden aan de raad om hier invulling aan te geven. We zullen dan beoordelen of hier separaat budget voor nodig is of dat dit kan worden meegenomen in de bepaling van het tarief voor de afvalstoffenheffing in 2024.

24. Evaluatie zonne-oogst

Portefeuillehouder: R.J.J. Hartsuiker

MT lid: L.E. Helder - Klamer

Toelichting: De wens leeft om de zonne-oogst te evalueren naar aanleiding van een toezegging. De kosten worden ingeschat op € 50.000.

Bestuursprogramma

1. Subsidie stichting urgente noden

Portefeuillehouder: J.B. Jansen

MT lid: A. van der Schuur

Toelichting: Als gemeente willen we deelnemen aan stichting urgente noden. Dit willen doen door onze bijdrage te leveren aan armoede. Deze stichting helpt mensen die te maken hebben met armoede. De kosten bedragen € 5.000 per jaar.

2. Nedersaksenlijn

Portefeuillehouder: R.J.J. Hartsuiker

MT lid: E. Rossèl

Toelichting: Er is in de jaren 2023 en 2024 is er € 35.000 benodigd om de ontwikkelingen van de Nedersaksenlijn te continueren. Er zal jaarlijks € 10.000 gebruikt worden voor de stichting Nedersaksenlijn. Tevens willen we € 25.000 per jaar bijdragen aan het MIRT onderzoek.

3. Publieke laadinfrastructuur

Portefeuillehouder: R.J.J. Hartsuiker

MT lid: L.E. Helder - Klamer

Toelichting: Het college is voornemens om op een aantal publieke locaties 'strategische laadpalen' te plaatsen. Elke laadpaal plaatsen vraagt een bijdrage van de gemeente van € 1.000. Het voorstel is gebaseerd op een indicatief aantal van 20 laadpalen. Op basis van de laadvisie die in het najaar naar de raad komt ter vaststelling zal het definitieve aantal worden bepaald.